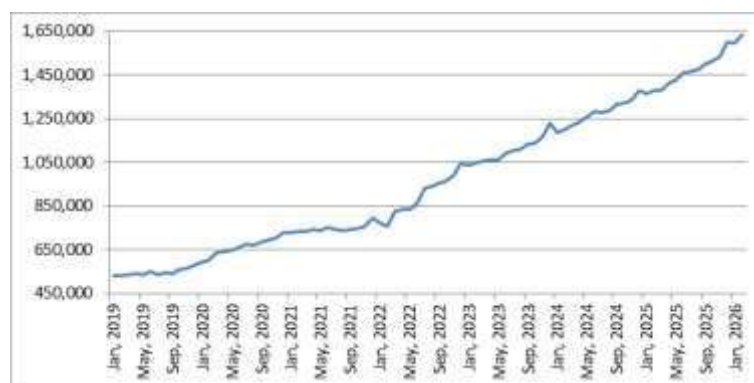

caused by non-cash payments to military personnel and the increasing convenience of digital banking.

Picture 2. Households deposits volumes 2019-2026, UAH mil. Equivalent [1]

While the current inflation rate has played a significant role in shaping the monetary situation described above, it is not sufficient on its own to explain it fully.

Modern economic behavior of individuals during the modern Ukrainian crisis is shaped by information flows alongside economic fundamentals. Country's economy experiences both increased demand for liquidity and foreign currency. The growing role of aforementioned digital information channels significantly accelerates the spread of information, reducing the time available for rational decision-making. Behavioral phenomena such as information cascades, availability heuristic, and loss aversion intensify these effects within the existing uncertainty.

Empirical evidence demonstrates a complex behavioral response to these information shocks: while demand for cash increases household deposits continue to grow, revealing the coexistence of distrust and confidence in the banking system. At the same time different initiatives by the state authorities helped to stabilize the financial system, nevertheless, they could not fully offset behavior driven by information shocks. As a result, information has become a key variable shaping the financial situation, revealing the critical role of effective communication during the geopolitical crises.

References

1. Статистика. Офіційний веб-сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic> (Accessed 12 April 2026).
2. Індикатори грошово-кредитного ринку. Офіційний веб-сайт Національної асоціації банків України. URL: <https://nabu.ua/ua/indikatori-groshovo-kreditnogo-rinku-2.html> (Accessed 12 April 2026).

УДК 338.436:664:339.923(4-672ЄС)

Андрушків Б., Заслужений діяч науки і техніки України, д. екон. наук, проф.; Кирич Н., д. екон. наук, проф.; Габрусєва Н., доктор філософії у галузі Освіта/Педагогіка, доц.; Боярчук Н.; Якимук П.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

Науково-публіцистичні висновки за темою дослідження особливостей розвитку трансформаційних процесів в системі агропромислового виробництва

РОЛЬ КОМУНІКАЦІЙ В АДАПТАЦІЇ ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ ДО ВИМОГ І СТАНДАРТИВ ЄС

Анотація. У статті зроблено спробу розкрити окремі напрями та особливості проведення реформ, зокрема у переробній промисловості (зерновому господарстві) та у безпосередньому зв'язку з структурними підрозділами агропромислового комплексу (АПК), в т.ч. в умовах об'єднаних територіальних громад. На сучасному етапі вони полягають, в першу чергу, в організації повноцінного інформування переробних підприємств, про нові,

наявні можливості розвитку Національної економіки у повоєнний період, забезпечення якісного комунікування з Європейськими структурами, подальшому розвитку заходів трансформаційно-адаптивного спрямування, підвищенні ефективності функціонування структурних підрозділів АПК, удосконаленні їх інформаційного забезпечення, розмінуванні землі, раціональному використанні наявних ресурсів в умовах ліквідації наслідків руйнувань.

Ключові слова: війна, комунікації, АПК, переробні підприємства, адаптаційно-трансформаційні процеси, ЄС.

Andrushkiv B., Honored Worker of Science and Technology of Ukraine, Dr. Sc. (Econ.), Prof.; Kyrych N., Dr. Sc. (Econ.), Prof.; Habrusieva N., Ph.D. (Ped.), Assoc. Prof.; Boiarchuk N.; Yakymuk P.

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

THE ROLE OF COMMUNICATIONS IN THE ADAPTATION OF PROCESSING ENTERPRISES TO EU REQUIREMENTS AND STANDARDS

Abstract. *The article explores key directions and specific features of reform processes, particularly in the processing industry (with a focus on grain production) and its interaction with structural units of the agro-industrial complex (AIC), including within amalgamated territorial communities. At the current stage, these processes primarily involve ensuring effective information support for processing enterprises regarding new and existing development opportunities for the national economy in the post-war period. They also include strengthening communication with European institutions, advancing transformation and adaptation measures, improving the efficiency of AIC structural units, enhancing their information systems, land demining, and promoting the rational use of available resources in the context of post-war recovery.*

Keywords: *war, communications, agro-industrial complex (AIC), processing enterprises, adaptation and transformation processes, European Union (EU).*

З вчасної і повноцінної інформації переробним підприємствам, (територіальній громаді) про можливості розвитку Національної економіки у повоєнний період, забезпечення якісного комунікування з Європейськими структурами, - власне з цього почнеться істинне відновлення держави і вступ її у Європейську співдружність. (Богдан Андрушків)

Політичні та соціально-економічні потрясіння, що спричинені в останні роки в Україні війною, анексія росіянами Криму та частини територій Донецької та Луганської областей, а потім повномасштабне вторгнення Росії в Україну, мінне забруднення земель вкрай негативно відбилися на стані зернового господарства та рівні якості життя населення, а і на Національній економіці взагалі. Віроломність та неофіційне оголошення війни суттєво вплинули в т. ч. і на діяльність переробних підприємств та систему агропромислового виробництва в цілому, обумовлюючи її докорінне реформування та удосконалення управління у повоєнний період.

Основні напрями реформи, наприклад, переробної промисловості (зернового господарства) та АПК, на сучасному етапі, полягають у подальшому розвитку профілактичного спрямування, підвищенні ефективності структурних підрозділів АПК, удосконаленні їх інформаційного забезпечення, розмінуванні землі, раціональному використанні наявних ресурсів в умовах конструктивних руйнувань. Адже: людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визначаються в Україні найвищою соціальною цінністю. (ст. 1. Конституції України).

Тим часом через низьку ефективність заходів адаптивно-трансформаційного спрямування навіть первинної ланки об'єднаних територіальних громад (ОТГ, відсутність засобів, а також недосконалість в організації роботи відповідних служб стаціонарна допомога стала виступати основним рівнем у системі АПК. реформування якої як єдиного організаційно-технологічного комплексу, управління інформаційно-комунікативною компонентою структурних підрозділів в т. ч. переробного сектору (зернового господарства), в умовах адміністративно-територіальних реформи та комунікаційного забезпечення

функціональної діяльності об'єднаних територіальних громад, щоб підвищити їх ефективність, доцільно здійснювати на підставі зміни методологічних підходів, насамперед, до системи комунікативної взаємодії, розвитку горизонтальних та вертикальних комунікативних зв'язків, забезпечення роботи цілодобового зв'язку як однією з важливих складових комунікативної політики, і на цій основі – удосконалення моделі управління багатопрофільними аграрними господарствами.

Таким чином, найбільш перспективний шлях оптимізації діяльності АПК в умовах ОТГ сьогодні є розробка концепції комунікативної політики і зокрема управління інформаційно-комунікативною компонентою в умовах адміністративно-територіальної реформи та комунікаційного забезпечення функціональної діяльності об'єднаних територіальних громад у повоєнний період.

Аналіз останніх досліджень та наукових праць за темою дослідження показує доцільність глибокого вивчення цієї проблематики та вироблення науково обґрунтованих рекомендацій. Потрібно сказати що питання організації інформаційно-комунікаційного забезпечення функціональної діяльності аграрних підприємств у довоєнний період зосереджені у працях багатьох, як зарубіжних, так і вітчизняних дослідників. ПРО те специфіка Українських територіальних об'єднань в них відображена не достатньо

Метою цієї статті є розроблення і обґрунтування методичних основ та практичних рекомендацій щодо організації інформаційно-комунікаційного забезпечення функціональної діяльності АПК та в його комплексі переробних підприємств в повоєнний період відповідно до вимог і стандартів ЄС.

Відповідно до обставин та мети нашої наукової розвідки нині доцільно поставити наступні завдання:

- розкрити сутність інформаційно-комунікативного забезпечення ОТГ та комунікацій в управлінні структурами АПК у повоєнний період;
- дослідити комунікаційне забезпечення функціональної діяльності та рівень інформаційного обслуговування на сучасному етапі, дати загальну характеристику їх функціональної діяльності;
- провести аналіз стану комунікаційних процесів у повоєнний період;
- дослідити організаційно-психологічні аспекти управління інформаційно-комунікаційним процесами;
- окреслити використання автоматизованих комунікаційно-інформаційних систем у діяльності підприємства ОТГ;
- визначити напрями вдосконалення інформаційно-комунікаційних процесів ОТГ у повоєнний період.

Об'єктом дослідження виступає процес організації інформаційно-комунікаційного забезпечення функціональної діяльності аграрних підприємств і зокрема: «Галицької Зернової Асоціації».

Предмет дослідження – теоретичні та практичні аспекти організації інформаційно-комунікаційного забезпечення функціональної діяльності функціональних структур АПК у повоєнний період.

В основу дослідження покладено діалектичний підхід до вивчення економічних явищ, який виявляє закономірності, тенденції і взаємозалежності, що постійно змінюються. У роботі використовувались ряд наукових методів серед яких: аналіз і синтез; порівняльний аналіз; групування; ланцюгові підстановки; графічне зображення. У даному дослідженні широко використано системний підхід.

Практична значущість результатів полягає у тому, що наведені рекомендації можуть бути використані менеджментом не лише структурами АПК, а і переробними підприємствами в т. ч. і зерновими.

Апробація результатів дослідження відбулася на науково практичних конференціях про що свідчать опубліковані тези доповідей за результатами дослідження (див. перелік публікацій).

Переглядаючи проблематику вважаємо за доцільне зупинитись на змісті, принципах і меті управління інформаційно-комунікативною компонентою АПК в контексті соціогуманітарного розвитку ОТГ у повоєнний період.

Насправді в умовах повоєнних динамічних політичних, економічних та соціальних перетворень, особливо актуальними стали проблеми управління інформаційно-комунікативною компонентою структур АПК в умовах адміністративно-територіальних реформ і зокрема об'єднаних територіальних громад. Комунікаційне забезпечення функціональної діяльності підприємств в умовах ОТГ власне у соціогуманітарній та трудовій сфері є як ніколи своєчасною і актуальною. Особливо актуальною є зазначена проблематика не лише для посттоталітарних країн, з перехідною економікою, до яких належить і Україна, а виключно для об'єднаних територіальних громад.

В нашій державі особливої актуальності набуває ця проблема у контексті соціогуманітарного обслуговування ОТГ та соціального захисту населення у повоєнний період. Це зумовлено тим, що система соціального захисту, яка діяла в колишньому СРСР, виявилася несумісною з принципами ринкової економіки і була повністю зруйнована. Участь держави в управлінні інформаційно-комунікативною компонентою в умовах адміністративно-територіальної реформи, комунікаційного забезпечення функціональної діяльності підприємств ОТГ та соціогуманітарним розвитком звелось до мінімуму. Водночас більшість підприємств, організацій і установ ОТГ у повоєнний період в силу цих обставин не в змозі самостійно забезпечити належного рівня не лише соціального захисту своїх працівників, а і навіть медико-профілактичного обслуговування.

Дотепер не створено нової системи управління інформаційно-комунікативною компонентою в умовах адміністративно-територіальної реформи та комунікаційного забезпечення функціональної діяльності переробних підприємств соціогуманітарного розвитку ОТГ в умовах трансформаційної економіки соціального обслуговування, адекватної Європейському ринковому середовищу, через складні соціально-економічні процеси, що супроводжуються руйнаціями, наслідками зростаючого безробіття, зuboжінням значних верств населення, збільшенням заборгованостей по соціальних виплатах, залишковим соціальним розшаруванням суспільства, скороченням тривалості життя, що в кінцевому підсумку призводить до значних втрат трудових і людських ресурсів.

Причини такої ситуації насамперед пов'язані не лише з особливостями перехідного періоду: в умовах лібералізації управління економікою держава відійшла від тотальної регламентації трудових відносин, державного патерналізму, але фактично одержало, як зазначає А.М. Колот, неадекватну соціально орієнтованій економіці “модель регулювання цих відносин, якій властиві стихійність, безсистемність, поспішна відмова від централізованих регуляторів, а ефективність тих, що використовуються, недостатня для оптимізації інтересів сторін соціального діалогу” [9]., а і з військовими агресивними діями росіян на Сході.

Помилкову стратегію в проведенні ліберальних реформ, у першу чергу, у плані перегляду ролі держави в колишніх соціалістичних країнах визнала і Програма розвитку ООН. Помилкова стратегія призвела не до прискореного “людського розвитку”, як передбачалося, а зовсім навпаки. Скорочення ролі держави в обстановці відсутності демократичних традицій і ефективної юридичної системи позбавили людей рівного доступу до наявних можливостей. Відсутність правової системи і забезпечення прав власності, без яких не може бути ринкової економіки, призвели до економічної неефективності, судової сваволі, корупції та неадекватного управління.

Крім повоєнних наслідків, негативним результатом трансформаційного переходу в Україні стало також руйнація інформаційних зв'язків комунікацій, небачене зростання бідності, повільний перехід на сучасні засоби комунікування, обсяг якої фіксується

соціологічними службами на рівні 60% населення. Українське суспільство, колись високо інтегроване і відносно однорідне за основними майновими й ідеологічними критеріями, розпалося на численні групи інтересів, що розташовуються буквально на різних полюсах. Як відомо, у довоєнний період, розшарування суспільства на бідних і багатих становить 1:25 (тобто кожна багата людина приблизно в 25 разів багатша, ніж бідна). За міжнародними стандартами, в тому випадку, коли розшарування переходить за 1:6, суспільство впадає в стан соціальної депресії й одночасно соціальної напруженості. Якщо врахувати, що в Україні найбагатші становили всього 3-4%, то стає ясно, що без ефективного вирішення соціальних проблем, запровадження управління інформаційно-комунікативною компонентою аграрних підприємств в умовах адміністративно-територіальних реформи, забезпечення їх функціональної діяльності в умовах об'єднаних територіальних громад, досягнення прогресу або хоча б суспільної стабільності неможливо [Інтернет ресурс].

Нереалістично думати, що вирішення цієї проблеми можливо на основі класичного централізованого підходу, тобто за допомогою вишукування необхідних бюджетних коштів. На думку ОЕСР, “далі соціальна згода буде все більше залежати від ініціатив приватного сектора – різноманітних, інноваційних і часто несподіваних”. Пошуки нових економічних форм, здатних подолати наявні суперечності, привели до однієї з них, яка дістала назву “соціальна економіка”, що включає економічну діяльність підприємств ОТГ, котрі дотримуються фундаментальних принципів: пріоритету – завершеності обслуговування своїх членів або колективів, а не прибуток; управлінської автономії; демократичного процесу прийняття рішень; переваги людей праці над капіталом у процесі розподілу доходів.

Концепція соціальної економіки у повоєнний період, компонентою якої є управління інформаційно-комунікативною складовою в умовах пролонгації адміністративно-територіальних реформи, комунікаційного забезпечення функціональної діяльності підприємств об'єднаних територіальних громад офіційно визнана Європейським Союзом. Існує спеціальна програма Генерального директорату XXIII Європейської комісії з розвитку соціальної економіки. У рамках Європейського парламенту створена Міжнародна група з “соціальної економіки”. Як показав досвід, за допомогою методів “соціальної економіки” досить ефективно можна боротись з безробіттям і проблемами, пов'язаними з реструктуризацією в перехідний період. Як зазначає А. Скотт, зростання продуктивності праці, національного багатства повинні досягатися на основі і завдяки соціальній орієнтації ринкової економіки [Інтернет ресурс].

Досвід країн з розвинутою ринковою економікою показує, що перспективи вирішення соціально-економічних проблем, усунення трудових конфліктів на виробництві пов'язані з впровадженням системи соціального партнерства – об'єднання представників найманих працівників, точніше профспілок, роботодавців і держави, спрямоване на співробітництво, пошук компромісів, підготовку пропозицій щодо прийняття ними узгоджених рішень з питань соціально-трудова відносин.

Якщо в країнах з ринковою економікою ці проблеми були успішно вирішені на основі соціального партнерства, то в Україні розв'язання соціальних проблем в умовах перехідної економіки можна назвати лише частковим, до того ж найчастіше воно обмежується декларуванням. Практика ринкової трансформації економіки довела складність адаптації соціально-трудова сфери до нових умов, що знайшло своє відображення у відносинах роботодавців і найманих працівників в Україні, зумовило поширення фактів формального сприйняття соціального партнерства, далекого від його реального змісту.

Складовими елементами, формами соціального партнерства на практиці мають бути: а) узгодження між партнерами на вищому (національному) рівні політики доходів і соціально-економічної політики в цілому, в тому числі основних критеріїв і показників соціальної справедливості та заходів для захисту інтересів суб'єктів соціально-трудова відносин; б) переговорний характер переговорно-договірному процесу і врегулювання розбіжностей, що виникають між сторонами; в) наявність механізмів і інститутів для узгодження інтересів соціальних партнерів на різних рівнях; г) частина найманих робітників

в управлінні підприємствами; пом'якшення гостроти соціальних конфліктів із залученням арбітражних, примирливих методів”.

Багато учених, (Г. Т. Куликов, Ю.К. Зайцев) визначають соціальне партнерство як принципи і процедури, правові й організаційні нормативи, норми і заходи, за допомогою яких забезпечується взаємодія суб'єктів соціально-трудова відносин на різних рівнях господарювання з метою досягнення ними згоди, прийняття спільних рішень, здійснення узгоджених дій і запобігання конфліктним ситуаціям та як одну з основних форм існування соціального капіталу, тобто систему цілеспрямованих соціальних зв'язків, що виникають на рівні суспільства, окремого підприємства, фірми і забезпечують таку соціальну організацію відносин між основними суб'єктами господарської діяльності, основу якої становлять взаємодія, довіра, надійність і прозорість у відносинах [Інтернет ресурс].

Під соціальним партнерством в наших умовах (налагодження партнерських взаємовідносин з Європейськими агропромисловими структурами у повоєнний період) варто розуміти форму соціальних відносин між колективами підприємств в т. ч. і ОТГ, що спрямовані на формування соціальної згоди й ефективну реалізацію різних специфічних інтересів сторін між населенням, підприємствами і т. п.. В умовах наявності дієвої системи соціального партнерства підприємець може забезпечити собі стабільне одержання певної норми прибутку, а найманий працівник – гідний рівень життя та належне медичне обслуговування. Безумовно, саме в таких відносинах об'єктивно зацікавлені всі соціальні групи, держава, підприємці, наймані працівники і суспільство в цілому, оскільки вони забезпечують соціальну стабільність суспільства, його ефективний соціально-економічний розвиток у повоєнний період.

На жаль, в Україні тимчасово, (на даному етапі), склався стереотипний підхід, відповідно до якого соціальна сфера фінансується за “залишковим принципом”, а рівень фінансування ставиться в залежність від темпів зростання матеріального виробництва. Вважається, що спочатку необхідно забезпечити необхідні темпи розвитку виробництва, і тільки потім звертати увагу на вирішення соціальних проблем. Однак такий підхід суперечить світовому досвіду, відповідно до якого реформування економічної сфери має відбуватися паралельно й одночасно з реформуванням соціальної сфери. Це зумовлено необхідністю збереження й розвитку людського потенціалу, оскільки в періоди економічних трансформацій, як правило, найбільших збитків зазнають людські ресурси, хоча в ці періоди саме вони мають вирішальний вплив на результативність соціально-економічних перетворень.

Схожої точки зору дотримується і В.В. Довбня, (Генеральний директор «УкрАгро НПК»), який вважає, що “оскільки соціально-трудова відносини є базовими системоутворюючими відносинами в будь-якому суспільстві, то їх реорганізація, удосконалення – необхідні і найважливіші фактори подолання трансформаційної кризи суспільства”.

Не можна не погодитися з думкою А.М. Колота (“Економіка праці та соціально-трудова відносини” (Київ, КНЕУ, 2009). про те, що становлення ринкової економіки й формування конкурентного середовища різнобічно і суперечливо вплинули на сферу трудової діяльності в Україні, знайшли ряд вузлових проблем, що потребують глибоких наукових досліджень. Ключове місце серед таких проблем належить регулюванню соціально-трудова відносин в інтересах забезпечення стабільності й ефективності економічного розвитку суспільства.

З цього приводу доречно навести висловлення Я.А. Бондаря, який зазначає: “Завжди існують варіанти подальшого розвитку. Один – рухатися і далі в прірву, і тоді попереду неминуче чекає соціальний вибух. Другий, перевірений десятиліттями в розвинутих країнах Європи, – створення системи соціального партнерства як важливого елемента національної безпеки... Дослідження проблем соціального партнерства ... являє собою не тільки теоретичний, але і практичний інтерес” [5].

В багатьох розвинених країнах поділяється всебічному розвитку людини – забезпеченню його здоров'я, освіти і добробуту. У зв'язку з цим усе більшої значущості

набуває управління соціальним розвитком, якість якого є важливим чинником збереження і розвитку людського потенціалу. Водночас слід зазначити, що через недостатню розробленість теоретичних основ управління соціальним розвитком є істотні розбіжності у визначенні його сутності, принципів і функцій, що знижує можливості розробки ефективних заходів щодо поліпшення соціальної захищеності населення.

Не можна не погодитися з тим, що, на даний час, необхідно відновлення теоретичних і методологічних підходів до вивчення цих питань та управління інформаційно-комунікативною компонентою в умовах адміністративно-територіальних реформи забезпечення функціональної діяльності підприємств об'єднаних територіальних громад. Це зумовлено рядом обставин серед яких тотальним руйнуванням інфраструктури: по-перше, розвитком теоретичних і прикладних уявлень про зростаючу роль людини в господарській діяльності ринкового типу; по-друге, переходом до системи господарювання, заснованої на різноманітних формах власності; по-третє, необхідністю оптимізації інтересів соціальних партнерів у нових економічних умовах; по-четверте, входженням країн (зокрема, України) на світовий ринок робочої сили ін.

Важливість дослідження соціально-трудова відносин у взаємозв'язку з результатами структурної модернізації економіки підкреслює С.І. Бандур, (свого часу заст. Гол. Ради по розміщенню продуктивних сил України), зазначаючи, що стратегія соціальних пріоритетів "...повинна ґрунтуватися на таких концептуальних положеннях: реальне забезпечення у всіх секторах економіки і сферах економічної діяльності прав людини на працю відповідно до професійної підготовки; оптимальне об'єднання загальнодержавних, територіальних і галузевих інтересів щодо ефективного використання існуючого трудового потенціалу; упровадження різних форм трудовозбереження як основи економічного піднесення держави, підвищення рівня продуктивності праці, а потім – можливостей вирішення соціальних питань..." [Інтернет ресурс].

Сформовану ситуацію значно ускладнює відсутність єдиного інформаційно-комунікативного поля з питань в т. ч. соціального партнерства та розвитку загалом, недосконалість системи показників життя, що характеризують його рівень, тощо. Тому існує необхідність подальшої організації теоретичних і прикладних досліджень проблем управління в т. ч. соціальним розвитком в умовах ринкової трансформації економіки України. При цьому їх необхідно розглядати в контексті адаптації вітчизняних особливостей перехідного періоду до сучасних світових тенденцій розвитку соціально-економічних відносин і зокрема ЄС.

Загалом управління економікою у повоєнний період можна охарактеризувати як систему, регулятивних і організаційно-економічних заходів і дій, спрямованих на відновлення та формування й реалізацію в т. ч. соціальних потреб, вирішення виробничих проблем на основі знань, закономірностей, соціальних процесів, точного аналітичного розрахунку й вивірених соціальних нормативів при ефективному управлінні інформаційно-комунікативною компонентою в умовах адміністративно-територіальних реформи, забезпечення функціональної діяльності об'єднаних територіальних громад у повоєнний період.

Мета управління адаптивно-трансформаційними процесами полягає у вирішенні виробничих, соціальних, правових та ін. розбіжностей, що гальмують процес формування повоєнної соціально орієнтованої ринкової економіки, забезпечення соціальної мобільності, створення дієвих механізмів життєзабезпечення людини як головного суб'єкта Проєвропейського розвитку. Загалом етапність дослідження означених проблем і т. ч. і управління соціо гуманітарною сферою в умовах ОТГ у повоєнний період доцільно здійснювати за відповідними науково обґрунтованими схемами.

Джерела та література

1. Андрушків Б., Маргіналізація і глобальні небезпеки економіки / Б. Андрушків, І. Романська // Матеріали тези 15-ої наукової конференції Тернопільського національного

технічного університету імені Івана Пулюя, 14-15 грудня 2011 р. – Тернопіль: ТНТУ, 2011. – С. 247.

2. Бойко О. Б. Управління чинниками відродження інноваційної діяльності в умовах промислового підприємства у повоєнний період. (Контексти імплементації сучасних інформаційно-аналітичних технологій в коноко-фінансову діяльність підприємства)». \ Бойко О, Б. – Тернопіль: Осадца Ю.В., 2023.-266 с.

3. Бешта О. С. Принципи підвищення енергоефективності виробничих комплексів геотехнічних систем / О. С. Бешта. // Науковий вісник Національного гірничого університету. – 2012. – № 6. – С. 99–106.

4. Гагалюк О. І. Управління трансформаційними процесами гермінативного розвитку в Україні у повоєнний період (Адміністративно-територіальні аспекти адаптації економіки до екологічних вимог ЄС. – Тернопіль: Осадца Ю. В., 2024., -280 с.

5. Інноваційні засоби розвитку нетрадиційних джерел енергії та організація ресурсовикористання в соціогуманітарному комплексі України: монографія / Б. Андрушків, О. Бойко, Ю. Вовк ін./– Тернопіль: Терно-граф, 2016. – 816 с.

6. Кирич Наталія. Від стабілізації виробництва – до сталого розвитку суспільства. – Тернопіль: ТДТУ ім. І Пулюя, 2003. – 201 с.

7. Кузьмін О. Є. Тимошук М. Р., Фещур Р. В. Методи оцінювання потенціалу розвитку підприємств.//Економіка: проблеми теорії і практики – Харків: ХЕУ. 2005. – С. 374 –383.

8. Сердак С. Е. Принципи ефективного управління ресурсами суб'єктів господарювання / С. Е. Сердак // Академічний огляд. –2008. – № 2. – С. 83-88.

9. Управління сервісною інфраструктурою в умовах добровільного об'єднання територіальних громад, Ратинський Вадим. -. – Тернопіль: Осадца Ю. В., 2022., - 496 с.

10. Управління потенціалом підприємства / І. З. Должанський, Т. О. Загорна, О. О. Удалих та ін.- К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 362 с.

11. Шерстюк Р. П. Інноваційні шляхи активізації природоохоронного провайдингу в умовах підприємства (Європейські акценти) / Р. П. Шерстюк, Н. Б. Кирич, І. Б. Гевко, та ін.; за ред. проф. Б. М. Андрушківа. – Тернопіль: Тернограф. – 2011. – 576 с.

УДК 355.451 + 004.056 (477)

Войтко О., д. військ. наук, доц.; Федорієнко В., канд. техн. наук

Національний університет оборони України, Україна

ІНФОРМАЦІЙНА МОДЕЛЬ ПІДТРИМКИ РЕІНТЕГРАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ ЗВІЛЬНЕНИХ ОБОРОНЦІВ УКРАЇНИ

***Анотація.** Звільнені оборонці України (ЗОУ) є носіями колосального обсягу інформації про ворога, обставини потрапляння до ізоляції, умови утримування та факти воєнних злочинів. Проблемне завдання полягає у критичному розриві між обсягом даних, які потребують опрацювання, та наявними спроможностями державної системи. В умовах масових звільнень кількість осіб, які потребують допомоги, багаторазово перевищує чисельність підготовлених фахівців. Традиційна модель «As Is», що базується на розрізаних файлах та ручній обробці, не забезпечує необхідної оперативності та комплексності.*

Дане дослідження присвячене розробці та обґрунтуванню інноваційної «To Be» моделі, яка базується на використанні геоінформаційних систем (ГІС) та інтелектуального аналізу даних для забезпечення повного постізоляційного відновлення військовослужбовців. Актуальність цієї теми виходить за межі суто медичної реабілітації, оскільки вона безпосередньо стосується національної безпеки та спроможності держави захищати свій людський потенціал в умовах гібридної агресії.

Ключові слова: інформаційна модель, Звільнені оборонці України, реінтеграція, ГІС, когнітивна безпека